

van de Christian Reformed Church. Kuyper had alle begrip voor Vos' academische *transfer*: 'Vos deed in elk geval goed met het schooltje in Grand Rapids te verlaten. Dat zou hem wetenschappelijk vermoord hebben.'⁵³ Maar minder was hij te spreken over diens overstap naar de presbyteriaanse wereld. Het is duidelijke, dat Vos als gereformeerde Nederlander een grens overschreed door presbyteriaan te worden, maar zijn entree in deze wereld betekende geen afscheid van zijn Nederlandse collega's en hun theologie. Integendeel, hij maakt er zijn geestverwanten Kuyper en Bavinck op den duur tot geziene gasten. Vos' vertrek uit Grand Rapids betekende dat Kuyper de Christian Reformed Church voortaan definitief als tweederangs beschouwde, maar door Vos' nieuwe aanstelling kreeg hij nu voor het eerst Princeton Seminary scherp in het vizier – en dat boeide hem meer dan Grand Rapids ooit had gedaan.

Tussen Vos en de bijna zestigjarige Kuyper bleef de afstand van leerling tot leermeester bestaan, maar met name met de slechts acht jaar oudere Bavinck verdiepte zich de relatie in zijn eerste jaren te Princeton. Nadat ze elkaar in 1888 voor het laatst in Nederland hadden gezien, had Bavinck Vos bezocht in Grand Rapids in de zomer van 1892. Tijdens een verblijf van drie weken in Vos' huis waren de vriendschapsbanden tussen deze verwante karakters nauw aangehaald.⁵⁴

Nu Vos een nieuwe start maakte te Princeton, raadpleegde hij de meer ervaren Bavinck over de vraag hoe hij het best zijn colleges zou kunnen opzetten. Ook vroeg hij Bavinck hem gedurig op de hoogte te houden van theologisch nieuws en theologische ontwikkelingen in Nederland. Ook de Nederlandse kerkelijke ontwikkelingen volgde hij op de voet. In 1893 toonde hij zich tegenover Bavinck teleurgesteld dat de samenvoeging van de Theologische School en de Vrije Universiteit was uitgesteld. In Grand Rapids had hij de beperkingen gevoeld van een theologische opleiding die al te nauw aan een kerk gebonden was – en hetzelfde was zijns inziens het geval in Kampen.⁵⁵ Een calvinistische theologie zou volgens Vos het beste gedijen in een meer academisch klimaat als aan de Vrije Universiteit of aan het met Princeton College gelieerde Princeton Theological Seminary, zo gaf Vos zijn eerste indrukken vanuit Princeton weer in een brief aan Bavinck, een maand na zijn aankomst. Hij was hoopvol gestemd over het karakter van het Seminary: 'Calvinistic sympathies are stronger now than when I was a student at this place. Warfield especially is very decided, and the others feel his influence.'⁵⁶ Vos inaugureerde op 8

Dennison, *Geerhardus Vos*, pag. 19.

52. Vos aan Bavinck, 3 juli 1893. *Archief-Bavinck*.

53. Kuyper aan Bavinck, 24 januari 1894. *Archief-Bavinck*.

54. Zie: George Harinck (red.), *H. Bavinck, Mijne reis naar Amerika*, Barneveld, 1998.

55. Vos aan Bavinck, 3 juli 1893. *Archief-Bavinck*.

56. Vos aan Bavinck, 20 oktober 1893. *Archief-Bavinck*. Vgl. Vos aan Kuyper, 26 februari 1894: 'Ik werk hier aanvankelijk met genoegen. Princeton oefent te midden van den algemeenen afval een goeden invloed uit. Men is hier over den loop der dingen beslister geworden in de laatste jaren.' *Archief-Kuyper*.